

สาระสำคัญ จากรายงาน

Bangkok Response

to **COVID-19**

with communities
& innovative solutions

Documentation on COVID-19
Effective Response
and Promoting Equity
in Bangkok, Thailand

NATIONAL HEALTH
COMMISSION OF
THAILAND

REGIONAL OFFICE FOR
South-East Asia

World Health
Organization

REGIONAL OFFICE FOR
South-East Asia

Bangkok

สึนามิ แผ่นดินไหว น้ำท่วม ภัยแล้ง โรคระบาดหลายครั้งหลายหน

แต่เราก็ผ่านกันมาได้ ด้วยภูมิคุ้มกันทางสังคม

โควิด 19 ระลอกแรก (พ.ศ.2563)
เราผ่านพ้นมาได้ ชุมชนรอด
สังคมไทยสอบผ่าน ด้วยภูมิคุ้มกันที่สังคมร่วมสร้าง

“วัคซีนทางสังคม” คือ การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง พร้อมรับมือกับวิกฤตต่าง ๆ ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตตนเอง มีพื้นที่กลางในการทำงานหรือหารือร่วมกันระหว่างชุมชนกับภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้ นอกจากทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการตัดสินใจร่วมกันแล้ว ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจกันและกัน เมื่อใดที่ชุมชนเข้มแข็ง เมื่อนั้นชุมชนจะมี ภูมิคุ้มกัน สามารถสู้ภัยโควิด19 หรือวิกฤตใดที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

3 หน่วยงานประสานพลัง

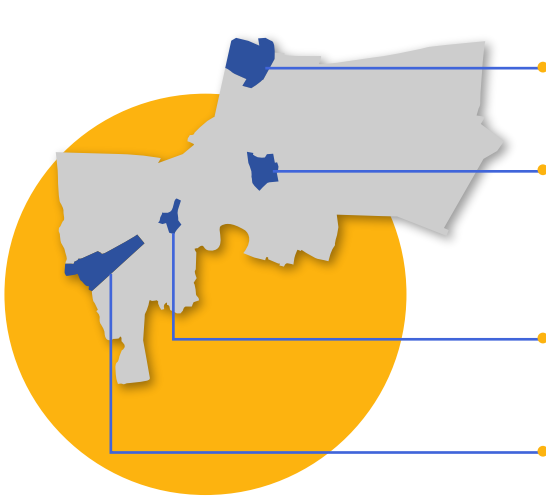
ค้นหาวัตรกรรมทางสังคมของชุมชน
ในการแก้ปัญหาโควิด 19

การระบาดของโควิด 19 เป็นบททดสอบความเข้มแข็งของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนเมืองที่มีลักษณะเชิงปัจเจก องค์การอนามัยโลก ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้สนับสนุนให้สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถอดบทเรียนการแก้ปัญหาการระบาดของโควิด19 ในระลอกแรก พ.ศ 2563 โดยศึกษาพื้นที่ 4 ชุมชนเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อค้นหาวัตรกรรมทางสังคมในการแก้ปัญหาโควิด19 และลดความเหลื่อมล้ำในแบบฉบับชุมชน แล้วจัดทำเป็นข้อเสนอแนะในการสร้างวัคซีนทางสังคม เพื่อรับมือกับวิกฤตในอนาคต

เรียนรู้จากพื้นที่ 4 ชุมชน

กรุงเทพฯ

ดอนเมือง

แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อวันระยะห่างทางสังคมและสร้างรายได้

วังทองหลาง

ฐานข้อมูลชุมชนเพื่อการตัดสินใจ

ธนบุรี

เกษตรในเมืองเพื่อความมั่นคงทางอาหารและอาชีพ

บางบอน

ความยุติธรรมที่ไร้ขอบเขต

- **ดอนเมือง:** แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อวันระยะห่างทางสังคมและสร้างรายได้

เมื่อรัฐมีนโยบาย อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ ชุมชนดอนเมืองฯ ใช้นโยบายรัฐ ด้วยการพัฒนาตลาดออนไลน์ของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน ทำให้กระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน รวมทั้งช่วยเหลือผู้ตกงานหรือว่างงานให้มีรายได้เสริม โมเดลนี้ได้รับการยอมรับอย่างง่ายดายเป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาระยะห่างทางสังคมตามนโยบายรัฐ

- **วังทองหลาง:** ฐานข้อมูลชุมชนเพื่อการตัดสินใจ “ให้ใครก่อน จัดลำดับได้จากฐานข้อมูล”

ในยามวิกฤต ทุกคนต่างต้องการความช่วยเหลือ การกำหนดกลุ่มเปราะบางโดยชุมชน การจัดทำฐานข้อมูลการมีหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือ รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส ช่วยเพิ่มความเป็นธรรมในการเข้าถึงความช่วยเหลือและลดความขัดแย้งในชุมชน

- **ธนบุรี:** เกษตรในเมืองเพื่อความมั่นคงทางอาหารและอาชีพ

พื้นที่ว่างเปล่า หรือริมทางเดิน กลายเป็นแหล่งอาหารในชุมชน เมื่อชุมชนหันมาปลูกพืชผักปลอดสารพิษไม่เพียงทำให้ชุมชนอึดท้องในยามวิกฤต ยังต่อยอดสร้างอาชีพให้กับชุมชน

- **บางบอน:** ความยุติธรรมที่ไร้ขอบเขต โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติและสัญชาติ

แรงงานต่างด้าว อาจเป็นคนกลุ่มสุดท้ายที่ได้รับการแบ่งปันน้ำใจจากคนในสังคม แต่ชุมชนบางบอนเลือกที่จะไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง เพราะหลักคิดที่ว่า “เราต้องสามัคคีและดูแลทุกคน หากเขาติดเชื้อ เราก็ได้รับผลกระทบไปด้วย” คริวกลางชุมชน และลุงยังชีพจึงแจกจ่ายทุกคนด้วยหัวใจที่เปิดกว้าง

อ่านรายงานฉบับเต็ม
ได้ที่...เว็บไซต์ สช.

ข้อเสนอในการสร้างวัคซีนทางสังคม

เพื่อรับมือกับวิกฤตในอนาคต

ภาวะผู้นำกลุ่มในการตัดสินใจ

สื่อสารถูกต้อง ทันต่อที่ ช่องทางเหมาะสม

การสนับสนุนจากภายนอก รับกับวิถีชุมชน

การใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

กลไกการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

มีนาคม พ.ศ.2564

